

Sivistys- ja hyvinvointikeskus

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja

Toimintaperiaatteet

Sivistys- ja hyvinvointikeskus tarjoaa kaupungin asukkaille monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatus-, koulutus-, vapaa-aika-, maahanmuutto-, museo-, kulttuuri- ja kirjasto-palveluita sekä vapaan sivistystyön palveluita.

Palveluita tarjotaan ja järjestetään Loviisan kaupungin strategia huomioiden osaavan ja motivoituneen henkilöstön kanssa asiakaslähtöisesti yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Sivistys- ja hyvinvointikeskus panostaa kaksikielisellä toiminnallaan lasten, nuorten ja muiden kuntalaisten hyvinvointiin, elämänlaadun parantamiseen, yhteisen kulttuuriprofiilin luomiseen sekä terveiden elämäntapojen ja aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen.

Sivistys- ja hyvinvointikeskuksen vastualueet

- Hallinto ja kehittäminen, sisältäen siivous- ja ruokapalvelut, lapsiparlamentin ja lapsiystävällinen kunta -toimintamallin.
- Varhaiskasvatus
- Koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Hyvinvoinnin palvelut, sisältäen maahanmuuttopalvelut, nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston, vammaisneuvoston, palvelulinjan ja seniorirahaston.

Toiminnan painopisteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämänä kansallisena sivistyksen teemavuotena 2024 painottuvat kestävä tulevaisuus, monimuotoisuus, yhdenvertaisuus ja uussuomalaisuus. Kulttuuri ja taide ovat sivistyksen edelläkävijöitä. Teemoista myös lukutaidon ja dialogin korostaminen, sekä elinikäinen oppiminen ja sivistys antavat mahdollisuuden osallistavaan ja yhdessä toteutettaviin tapahtumiin.

Toimintakulttuurin rakentaminen toimivaksi yhteistyöksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa jatkuu vuonna 2024. Vuoden 2024 aikana on valmistauduttava myös siihen, että vuoden 2025 alusta voimaan tulevan kotoutumislain uudistuksen myötä kuntien velvollisuudeksi tulee järjestää monikielinen yhteiskuntaorientaatio osana kunnan kotoutumisohjelmaa. Yhteiskuntaorientaatiossa maahanmuuttajat saavat tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

Lisäksi painopisteenä on tuottaa laadukkaita peruspalveluja muun muassa seuraavien suunnitelmien ja tavoitteiden mukaisesti:

- Loviisan kaupungin Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelma (Suomen UNICEF ry 12.4.2022)
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 (KV 16.2.2022 § 5)
- Loviisan kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 (KV 16.2.2022 § 4)
- Kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelma (KV 16.3.2022 § 22)
- Loviisan kaupungin strategia 2022-2025 (KV 15.6.2022 § 59)
- Kotouttamishjelma 2021-2024 (KV 15.12.2021)
- Loviisan kaupungin osallisuusohjelma 2021-2023

- Esteettömyys- ja saavutettavuusohjelma 2021-2025
- Nuorten moniammatillisen ohjaus- ja palveluverkoston tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2023
- Loviisan kaupungin opiskeluhuollon ohjausryhmän vuosittaiset painopistealueet ja niiden mukaiset toimenpiteet kouluilla.
- Loviisan kaupungin taideohjelma (HVL 7.12.2021 § 43)
- Liikuntapoliittinen ohjelma (KUVA 7.6.2023 § 82)

Riskiarvio

- Toimintaympäristöön liittyviä riskejä ovat paikallisesti kiinteistöjen ylläpidon riittämättömyys ja se, ettei korjausvelkaa torjuta. Kansainväliset tason muutokset heijastuvat maahanmuuton lisääntymisenä ja erilaisina uhkina.
- Tietoon, tietoturvaan ja tietojärjestelmiin liittyvät riskit.
- Voimavaroihin liittyviä riskejä ovat perustoiminnan rahoituksen ja henkilöstöressurssin riittävyys kaikissa tilanteissa, henkilöstön osaaminen, jaksaminen ja työhyvinvointi. Voimavarojen riittämättömyys voi vaikuttaa siihen, ettei muun muassa lakimuutosten toimeenpanoon ehditä tai voida riittävästi varautua. Esimerkiksi vuoden 2025 alusta tulee voimaan uudistettu kotouttamislaki, joka lisää kuntien velvollisuuksia.

Toimintaa varten käytettävissä olevat ulkoiset määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)

	TILINPÄÄTÖS 2022	TALOUSARVIO 2023 muutoksineen	TALOUSARVIO 2024	TALOUS- SUUNNITELMA 2025	TALOUS- SUUNNITELMA 2026
Myyntituotot	1 744 307	1 665 875	1 559 204	1 559 204	1 559 204
Maksutuotot	829 962	677 300	685 800	685 800	685 800
Tuet ja avustukset	1 070 035	898 675	755 700	755 700	755 700
Vuokratuotot	32 561	50 000	35 000	35 000	35 000
Muut toimintatuotot	146 624	10 550	7 500	7 500	7 500
Toimintatuotot	3 823 489	3 302 400	3 043 204	3 043 204	3 043 204
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	-22 872 601	-22 826 629	-25 395 068	-25 903 000	-26 421 100
Palveluiden ostot	-3 461 433	-3 973 827	-3 876 521	-3 918 300	-3 957 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 953 192	-1 689 928	-1 699 934	-1 733 900	-1 751 200
Avustukset	-621 887	-764 150	-732 000	-728 000	-728 000
Muut toimintakulut	-1 604 651	-1 609 236	-2 357 645	-2 357 600	-2 357 600
Toimintakulut	-30 513 764	-30 863 770	-34 061 168	-34 640 800	-35 215 400
Toimintakate ulkoinen	-26 690 275	-27 561 370	-31 017 964	-31 597 596	-32 172 196
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-168 742	-72 670	-166 948	-136 596	-104 397
<i>Sisäiset erät, netto</i>	-6 988 108	-8 970 118			
<i>Laskennalliset erät, netto</i>	-1 571 272	-1 898 949			

Kaupunkistrategiasta ja toiminnan painopisteistä johdetut, kaupunginvaltuustoon nähden sitovat avaintavoitteet vuodelle 2024 ja toimintasuunnitelma niiden saavuttamiseksi

1. ELINVOIMAINEN KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Kaupungissa on vuoden 2024 lopussa yli 15 000 asukasta.			
Lisäämme kaupungin tunnettavuutta. Vaikutamme myönteisen kokonaiskuvan luomiseen.	Historiallinen Loviisa hurmaa elämyksillään ja kulttuuritarjonnallaan.	Museo tuottaa kiinnostavia näyttelyitä ja ylläpitää kulttuuriympäristökohteita, kuten vuoden 2024 aikana järjestettävä museon 120-vuotisjuhlanäyttely. Järjestämme monipuolisia ja laadukkaita kulttuuritapahtumia.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
	Lisäämme palvelujemme myönteistä näkyvyyttä viestintäasiantuntijan avulla.	Luomme näkyvyyttä toiminnallemme sekä eri hankkeillemme, esim. keskustan uusi päiväkotikoti, Isnäsin koulukeskus ja Generalshagens skolanin peruskorjaus.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ja sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
	Järjestämme kotoutumista tukevaa toimintaa.	Vuoden 2024 aikana valmistelemme uuden Loviisan kaupungin kotouttamisohjelman.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ja sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Edistämme matkailua ja pidämme koko kunnan elinvoimaisena ylläpitämällä ja vahvistamalla sen eri osien vahvuuksia.			
Varmistamme, että Loviisa tunnetaan hyvistä sivistys- ja hyvinvointipalveluistaan sekä kulttuuristaan.	Palvelumme ovat asiakaslähtöisiä ja kuntalaisten arkea tukevia.	Jatkamme kyläpäivien järjestämistä (Liljendalpäivä, Pernajapäivä, Kymijokipäivä) ja tarjoamme kulttuuritapahtumia kylissä. Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus muodostavat yhdessä	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja

		lapsen kehityksen ja oppimisen jatkumon ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Eri toimijoiden suunnitelmallisella yhteistyöllä varmistamme, että lapsen oppimispolusta tulee eheä kokonaisuus, esim. koskien ”Digipolkua” sekä toimintasuunnitelmaa kielen tukemiseksi.	
Hyödynnämme asuntomessujen tuomaa näkyvyyttä Loviisan tunnettavuuden parantamiseksi.	Ylläpidämme palvelujemme saamaa myönteistä näkyvyyttä.	Kehitämme palvelujemme markkinointia asuntomessujen tuoman kokemuksen perusteella. Reagoimme palveluhenkisesti meille tuleviin yhteydenottoihin.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuse n johtaja
Ylläpidämme tasapainoista taloutta ja kohtuullista lainakantaa.			
Pysymme talousarviossa rakeenteelliset ja taloudelliset muutokset huomioiden.	Ratkaisuehdotuksemme ovat pitkäkestoisia.	Ennakointityöryhmän työn tuloksia tarkastellaan vuoden 2024 aikana.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuse n johtaja
Keskitymme toiminnan tehokkuuteen ja tuottavuuteen.	Henkilöstön määrä on optimaalinen.	Muutamme tehtävänkuvia ja sopeutamme henkilöstöresursseja tarpeiden mukaan.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuse n johtaja
	Tilat ovat tarkoituksenmukaiset.	Olemme tiiviissä ja jatkuvassa yhteistyössä tilapalvelujen kanssa sekä keräämme käyttäjäpalautetta.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuse n johtaja

2. HYVINVOIVAT ASUKKAAT JA VIIHTYISÄ KAUPUNKI

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /henkilö
Lapsiystävällisessä kunnassa huomioimme lapsen edun kaikessa toiminnassamme.			
Toteutamme Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaa ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.	Lasten oikeudet ovat strukturoidusti esillä kuntaorganisaation eri tasoilla.	Kehitämme dokumentointia.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Huomioimme lapsiparlamentin toiminnassamme.	Lapsiparlamentin asioita käsitellään toimielimissä.	Tuemme lapsiparlamentin aktiivista toimintaa esimerkiksi aloitteen eteenpäin viemiseksi.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Edistämme laaja-alaisesti loviisalaisten hyvinvointia ja lähipalveluita yhdessä kuntalaisten kanssa.			
Toteutamme hyvinvointisuunnitelmaa.	Uusi hyvinvointisuunnitelma 2025–2028 valmistuu.	Hyvinvointisuunnitelman 2021–2024 arvioinnin pohjalta valmistelemme uutta hyvinvointisuunnitelmaa 2025–2028.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Pidämme kulttuuria, liikuntaa ja urheilua arvossa sekä edistämme kolmannen sektorin toimintaa.			
Järjestämme monipuolisia tapahtumia hyödyntäen myös yhteistyöverkostoja.	Järjestämme monipuolisia tapahtumia hyödyntäen myös yhteistyöverkostoja.	Toteutamme päivitettyä liikuntapoliittista ohjelmaa sekä kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelmaa. Hyödynnämme kulttuurin asiantuntijatyöryhmää.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri ja vapaa-aikatoimen päällikkö

Tuemme paikallista aktiivisuutta.	Vaikuttamistoimielinten yhteistoiminta on aktiivista.	Järjestämme vaikuttamistoimielinten yhteisiä keskustelutilaisuuksia.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuse n johtaja
	Tuemme kulttuuria, liikuntaa ja urheilua.	Myönnämme avustuksia ja mahdollistamme toiminnan.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuse n johtaja, Kansalaisopiston rehtori
Ehkäisemme nuorten syrjäytymistä.			
Toteutamme nuorten moniammatillisen ohjaus- ja palveluverkoston toimintasuunnitelmaa.	Nuorten moniammatillinen ohjaus- ja palveluverkosto kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa ja edistää toimintasuunnitelmansa toteutumista.	Vuoden 2023 tavoitteiden (Puututaan kiusaamiseen ja ehkäistään sitä. Edistetään nuorten terveyttä ja hyvinvointia. Vahvistetaan ehkäisevää päihdetyötä. Tavoitetaan nuori) toteuman ja tilastojen pohjalta laaditaan vuodelle 2024 toimintasuunnitelma.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointi-keskuksen johtaja

3. VAIKUTTAVA VARHAISKASVATUS JA KORKEATASOINEN KOULUTUS

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueason avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
<p>Koulutuksemme on hyvää, yksilöllistä, yhdenvertaista ja syrjinnästä vapaata. Varmistamme kaupungin lukiokoulutuksen ja kehitämme toisen asteen koulutusmahdollisuuksia kaikille, yhteistyössä koulutusta tarjoavien oppilaitosten kanssa.</p>			
<p>Huolehdimme että tilat, opetus ja opetusmateriaalit ovat yhdenvertaisia.</p>	<p>Huolehdimme että tilat, opetus ja opetusmateriaalit ovat ajan tasalla ja yhdenvertaisia.</p>	<p>Panostamme helppokulkuseen, viihtyisään ja turvalliseen ympäristöön, kuten esimerkiksi valmistelemalla Generalshagens skolaniin hissiasennusta ja edistämällä kouluruokasalien viihtyisyyttä.</p> <p>Tuemme, että uusi ammatillisen koulutuksen toimintamalli voi alkaa Loviisassa.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö</p>
<p>Mahdollistamme oppilaiden osallistumisen koulun toiminnan kehittämiseen.</p>	<p>Oppilaat- ja opiskelijat kokevat olevansa osallisia.</p>	<p>Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat toiminnan kehittämiseen oppilas- ja opiskelijakuntien sekä Lapsiparlamentin kautta.</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö</p>
<p>Panostamme oppimisen merkitykseen ja lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.</p>	<p>Loviisalaiset lapset ja nuoret voivat hyvin ja heillä on edellytykset menestyä.</p>	<p>Taidekasvatus on olennaista lapsen kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. SKAPA-hanke jatkuu myös 2024. Hankkeen tavoitteena on nostaa taidekasvatuksen osuutta varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa, lisäämällä eri taideaineiden tarjontaa ja luoda enemmän mahdollisuuksia</p>	<p>Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö</p>

		<p>poikkitaiteellisen yhteistyön avulla.</p> <p>Pedagogisen työn lisäksi varhaiskasvatuksessa tehdään vanhemmuuden tukityötä.</p> <p>Tarjoamme Loviisan mallin mukaista kerhotoimintaa kaikissa kouluissa.</p>	
Kehitämme jatkuvasti ja aktiivisesti toimintaamme yhdessä kuntalaisten kanssa.			
Haemme aktiivisesti hankerahoitusta lasten ja nuorten tarpeet huomioiden.	Olemme tunnistaneeet kehittämisen tarpeen ja muun muassa hankkeen avulla vastaamme siihen oikealla mitoituksella.	<p>Hankerahoituksella varhaiskasvatuksessa kehitetään mm. erityisopettajille työparimallia. Työpareina työskentelevät varhaiskasvatuksen erityisopettajat toimivat työkuviensa mukaan joko konsultoivana tai yksittäisten ryhmien tai yksiköiden lisäresurssina kulloisenkin tarpeen mukaan.</p> <p>Jatkamme hyvinvointiohjaaja-toiminnan kehittämistä.</p>	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö
Varhaiskasvatus on lapsen hyvän elämän, kehityksen ja oppimisen edistäjä.			
Pyrimme siihen, että yli kolmivuotiaiden lasten osallistumisaste kaupungin varhaiskasvatuksessa on vähintään 90 prosenttia.	Yli kolmivuotiaiden lasten osallistumisaste kaupungin varhaiskasvatuksessa on vähintään 90 prosenttia.	Palvelujärjestelmän rakenteilla mahdollistetaan varhaiskasvatukseen osallistumista.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö
Palvelut ovat hyvin organisoituja ja laajasti saatavilla ympäri kaupunkia.			

Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla.	Palvelut ovat hyvin organisoituja ja saatavilla.	Palvelujen oikea mitoitus suhteessa lasten ja oppilaiden määrään.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö
	Varmistetaan, että kaikkein pienituloisimmilla kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua kansalaisopiston kursseille.	Haemme aktiivisesti projektirahoituksia ja kurssialennukset suunnataan heikoimmassa asemassa oleville.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori
	Koulutus on laadukasta.	Kehitämme kaikkia kouluja mm. kouluterveyskyselyn ja Teaviisarin tulosten perusteella.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö
Henkilöstömme on alansa asiantuntijoita.			
Varmistamme että henkilöstö täyttää kelpoisuusvaatimukset.	Muodollisesti kelpoisen henkilöstön osuus määräaikaisten osalta on vähintään 90 prosenttia.	Hyvän työnantajakuva antamiseksi tuemme kokonaisvaltaista viihtymistä työssä ja huolehdimme kilpailukykyisestä palkkatasosta.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö
Tuemme henkilöstön osallistumista koulutuksiin.	Koulutussuunnitelma vastaa alan tarpeita.	Henkilöstö osallistuu koulutuksiin suunnitelman mukaisesti.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö ja koulutuspäällikkö

4. SUJUVA PÄÄTÖKSENTEKO

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Päätösprosessimme on osaavaa, ennakoitavaa, avointa ja kunnioittavaa.			
Päätöksentekomme on osaavaa, sujuvaa, ennakoitavaa, avointa ja läpinäkyvää.	Saamme keskustelemalla yhteisen linjan ja yhteisymmärryksen.	Valmistelemme asiat perusteluineen hyvissä ajoin päätöksentekoon.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Tiedotamme ajankohtaisista asioista eri kanavissa. Kuuntelemme kuntalaisten mielipiteitä ja toiveita sekä luomme mahdollisuuksia osallistumiselle.			
Käytämme monipuolisesti sekä perinteisiä tiedotuskanavia että sosiaalista mediaa tavoittaaksemme mahdollisimman suuren vastaanottajajoukon.	Edistämme osallistuvaa toimintakulttuuria.	Vastuualueet hyödyntävät monipuolisesti omia vuorovaikutusta mahdollistavia foorumeja kohderyhmän mukaan. Vuoden 2024 aikana ruokapalvelupäällikkö kuulee oppilaskuntien hallituksia ja Lapsiparlamenttia.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Jatkamme osallistuvaa budjetointia.	Hyödynnämme vuoden 2023 kokemuksia osallistuvasta budjetoinnista.	Olemme mukana toteuttamassa osallistuvassa budjetoinnissa voittavaa ideaa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista.	Kehitämme keskuskohtaista tiedottamista resurssien sallimissa puitteissa.	Otamme nuorisopassin, joka on nuorille tarkoitettu hyvinvointisovellus, käyttöön.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö

		Valmistaudumme koulutuksen vastualueella Wilman ja Primuksen korvaavan DigiOne-sovelluksen käyttöönottoon.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, koulutuspäällikkö
		Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön CGI Vesan viestintäpalvelu, joka sujuvoittaa henkilöstön ja lasten huoltajien välistä viestintää.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, varhaiskasvatuspäällikkö
		Hyödynnämme viestintäasiantuntijaa keskuskohtaiseen ja ajankohtaiseen tiedottamiseen.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Vaikutusten arviointi on luonteva osa päätösten valmistelua.			
Hyödynnämme vaikutusten arviointipohjia.	Kouluttaudumme vaikutusten arvioinnin käyttöön.	Varmistamme, että kaikilla vastualueilla tunnetaan lapsivaikutusten (LAVA) arviointi ja liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointia (LIVA).	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Päätöksenteossa huomioimme kestävän kehityksen ja olemme hiilineutraali kaupunki vuonna 2035.			
Otamme kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossa ja hankinnoissa.	Hankintaprosessissa suosimme hiilineutraaleja ja vähäpäästöisiä ratkaisuja.	Kaikessa toiminnassamme huomioimme kestäviä ratkaisua. Huomioimme hiilineutraalisuuden tulevan koulukuljetuskilpailutuksen valmistelussa.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja

Noudatamme suunnitelmaa päästöjä vähentävistä toimenpiteistä, täydennämme suunnitelmaa lisätavoitteilla ja laadimme vastaavan suunnitelman investoinneista.	Tulevissa investointihankkeissamme noudatamme kaupungin suunnitelmaa päästöjä vähentävistä toimenpiteistä.	Tulevat investoinnit ovat muun muassa keskustan uusi päiväkotia, kirjasto ja liikuntahalli. Kyseiset hanketyöryhmät huomioivat kaupungin tavoitteet päästöjen vähentämiseksi.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Liitymme kunta-alan energiategokkuussopimukseen.	Vähennämme energiakulutusta.	Kannustamme koko keskuksen henkilöstöä tietoisesti vähentämään energiankulutustaan.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Kaksikielisyys on elinvoimaista.			
Annamme palveluita molemmilla kielillä.	Annamme palvelua asiakkaan toivomalla kielellä suomeksi tai ruotsiksi.	Loviisan kansalaisopisto järjestää henkilöstölle kielikursseja.	Kasvatus- ja sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori
		Tapahtumamme ovat lähtökohtaisesti kaksikielisiä.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö

2. ARVOSTETTU HENKILÖSTÖ

KESKUKSEN AVAINTAVOITTEET (1 VUOSI)	Vastuualueen avaintavoitteet (lautakuntataso)	Toimintasuunnitelma / Keino	Vastuulautakunta /-henkilö
Edistämme henkilöstön hyvinvointia, työssä viihtymistä ja työkykyä kaikessa toiminnassamme.			
<p>Käytämme eri keinoja henkilöstön voimavarojen vahvistamiseksi ja työkuormittavuuden hallitsemiseksi.</p>	<p>Vahvistamme työkyvyn tukitoimia.</p>	<p>Toimimme Loviisan kaupungin Aktiivisen tuen mallin mukaisesti. Hyödynnämme muun muassa seuraavia keinoja: työnohjaus, Hyvän mielen työpaikka, Tyhy-aktivaattorit ja Auntie. Tapaamme säännöllisesti työterveyshuollon kanssa seurataksemme henkilöstön hyvinvointia.</p> <p>Vaateraha varhaiskasvatuksen henkilöstölle lisää Loviisan kaupungin vetovoimaisuutta työnantajana ja on konkreettinen kädenojennus työolojen parantamisen suuntaan, sekä osoitus varhaiskasvatuksen ammattilaisten työn arvostamisesta.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja</p>

Henkilöstömme määrä ja osaaminen on mitoitettu suhteessa tehtäviin. Varaamme riittävästi aikaa esihenkilötehtäviin.			
Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.	Vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että heillä on riittävästi aikaa työtehtävien suorittamiseen.	Henkilöstön työaikaa seurataan kaikilla tasoilla. Työajan riittämättömyys tunnistetaan ja siihen puututaan.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 80 prosenttia kokee, että he voivat käyttää tietojaan ja taitojaan työssään.	Vähintään 80 prosenttia työntekijöistä ja esihenkilöistä kokee, että he voivat käyttää tietojaan ja taitojaan työssään.	Edistämme työntekijöiden itsetuntemusta mm. vuorovaikutuksen ja erilaisten itsearviointimenetelmien avulla, koska hyvä itsetuntemus luo pohjan työhyvinvoinnille ja työkyvylle.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Jokainen työntekijä tuntee tulevansa kuulluksi ja työtä kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa.			
Henkilöstökyselyn tulosten perusteella vähintään 90 prosenttia vastaajista kokee, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä.	Liitämme oman osaamisemme muiden osaamiseen ja hyödynnämme muiden asiantuntemusta.	Kevan henkilöstökyselyn tulosten perusteella kehitämme työtä yhdessä henkilöstön kanssa. Edistämme verkostoitumistaitoja.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
Laadimme työn tavoitteet ja päämäärät yhdessä henkilöstön kanssa ja arvioimme vuosittain työkuviin, työtehtävien ja työprosessien ajantasaisuutta ja toimivuutta.			
Tehtäväkuvat ovat ajan tasalla.	Tehtäväkuvat ovat ajan tasalla ja varaamme aikaa uuden oppimiseen.	Päivitämme tehtäväkuvia osaamisen ja työelämän tarpeiden osalta.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja ja päälliköt
Jokaisen työntekijän kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelu tai työyhteisöissä on käyty ryhmäkehityskeskustelut.	Jokaisen työntekijän kanssa on käyty kehityskeskustelu.	Kehityskeskustelut käydään vuosittain.	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja ja päälliköt
Tuemme henkilöstöä muuttuvassa maailmassa ja työympäristössä.			

<p>Henkilöstön koulutus on suunnitelmallista ja vastaa tarpeita.</p>	<p>Koulutussuunnitelma vastaa alan tarpeita.</p>	<p>Mahdollistamme edellytyksiltään erilaisten työntekijöiden oppimisen.</p>	<p>Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja ja päälliköt</p>
--	--	---	--

Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2024–2026

Vastuualueen nimi: Hallinto ja kehittäminen

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja

Vastuualueen tehtävät

Vastuualueen tehtävänä on kasvatus- ja sivistyslautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisena huolehtia niiden toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koordinoita asiantuntija- ja kehittämiskeskuksena alaistensa yksiköiden toimintaa. Vastuualue huolehtii kaupungin ruoka- ja siivouspalveluista, sekä vastaa koko kaupungin Lapsiystävällinen kunta –toimintamallin kehittämisestä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ovat

- houkuttelevan työnantajakuvan antaminen
- kustannustehokas ja joustava toiminta
- palvelutarjonnan jatkuva riittävyyden arviointi suhteessa palvelutarpeeseen, väestöllisiin muutoksiin ja ennusteisiin.

Siivous- ja ruokapalvelu on kaupungin omana palveluna tuotettu tukitoimi. Tavoitteena on tuottaa ekologisesti kestäviä ja kustannustehokkaita siivous- ja ruokapalveluja.

Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Osaavaa henkilöstöä tarvitaan kaikkiin varhaiskasvatukseen, koulujen, vapaa-aikatoimen ja virastojen yksiköihin. Siivous- ja ruokapalvelut tarjoavat lisäksi kohteissa työharjoittelu- ja työssäoppimispaikkoja sekä mahdollisuuden oppisopimuskoulutukseen.

Riskiarvio

Palveluiden jatkuvana haasteena on saada ammattitaitoista henkilöstöä. Voimavarojen (henkilöstö ja talous) riittämättömyys vaikeuttaa laki- ja toimintaympäristön muutosten aiheuttamiin haasteisiin vastaamista.

Toimintaa varten käytettävissä olevat ulkoiset määrärahat

Hallinto ja kehittäminen

Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2022	TALOUSARVIO 2023 muutoksineen	TALOUSARVIO 2024
Toimintatuotot	84 413	1 100	1 700
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	-4 724 903	-3 613 318	-3 685 255
Toimintakate ulkoinen	-4 640 490	-3 612 218	-3 683 555
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-152 839	-52 791	-151 602
<i>Sisäiset erät, netto</i>	4 656 747	3 447 849	
<i>Laskennalliset erät, netto</i>	60 056	67 814	

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024
Nettomenot, euroa/asukas, hallinto	20,7 ulk.	20,8 ulk.	22,7 ulk.

Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2024–2026

Vastuualueen nimi: Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatuspäällikkö

Vastuualueen tehtävät

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapselle suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa kokonaisuutena, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen sekä lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen. Erityisvarhaiskasvatus järjestetään osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet

- Tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista
- Edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta
- Ehkäistä syrjäytymistä
- Tukea huoltajia kasvatustyössä ja mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun

Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkarahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteisen henkilöstön määrä on vuonna 2024 aiempia vuosia suurempi, koska alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus jatkaa kasvuaan. Valta-kunnalliset ratkaisut ja osallistumista lisäävät toimet ovat tältä osin onnistuneet. Jonkin verran on ollut myös positiivista muuttoliikennettä. On myös varauduttava siihen, että kuntapaikkaa hakeneiden ukrainalaisten määrä lisääntyy. Sillä olisi suora vaikutus palvelujen kysyntään.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 37. §:n mukaan 1.1.2030 alkaen päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Loviisassa yksi kolmasosa päiväkotien kasvatushenkilöstöstä on varhaiskasvatuksen opettajia. Jotta Loviisan varhaiskasvatuksessa varmistetaan lakisääteinen henkilöstörakenne 2030 vuoden alusta alkaen, on tulevat rekrytoinnit suunniteltava tarkasti.

Varhaiskasvatuksessa tulee olla mahdollisuus tarjota tukea yhä useammalle lapselle. Erityisopettajatehtävien määrää on henkilöstösuunnitelmassa lisätty nykyisestä kahdesta tehtävästä kolmeen tehtävään.

Vieraskielisten lasten ja perheiden osuus on kasvanut. Tästä johtuen, yksi varhaiskasvatuksen opettajan tehtävä on henkilöstösuunnitelmassa muutettu S2-opettajan tehtäväksi.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin ylläpitämä, varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmää **Valssi**, otetaan käyttöön. Valssi nivotaan osaksi varhaiskasvatuksen laadunhallintaa, johtamista ja päiväkotien arkea.

Valtion erityisavustuksien avulla panostetaan edelleen toiminnan kehittämiseen. Avustuksia käytetään muun muassa tuen järjestämiseen.

Käynnissä olevat hankkeet:

- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2023–2024
- Keskustan uusi päiväkoti – tavoiteaikatalun mukaan urakoitsijoiden kilpailutus toteutuu alkuvuonna 2024 ja rakentaminen alkaa kesäkuussa (rakennusaika noin 13kk).
- Isnäsin koulukeskus. Väistötiloissa oleva päiväkoti on osa Isnäsin koulukeskusta, johon kuuluu myös Isnäsin koulu ja Isnäs skola. Hankkeen tavoitteena on löytää pysyvä kokonaisratkaisu näille kaikille toiminnoille.
- SKAPA-hanke jatkuu myös 2024. Hankkeen tavoitteena on nostaa taidekasvatuksen osuutta varhaiskasvatuksessa, lisäämällä eri taideaineiden tarjontaa ja luoda enemmän mahdollisuuksia poikkitaiteellisen yhteistyön avulla. Varhaiskasvatuksessa tapahtuva toiminta on oltava asiakkaille maksuton. Jatkumon varmistamiseksi on varhaiskasvatuksen talousarvioesitykseen lisätty 30 000 euron määräraha taidekasvatukseen.

Riskiarvio

- Varhaiskasvatuslain 36. § tuli voimaan 4.6.2021. Sen mukaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Sijaistarpeista johtuvien kustannusten nousu on hyvin todennäköistä.
- Henkilöstön riittävyyden haasteet ovat jatkuvia ja pitkäaikaisia.
- Lapsimäärien kehitystä ei aina kyetä ennakoimaan tarkasti. Muuttuvat lapsimäärät aiheuttavat haasteita palvelujen järjestämisen kannalta.

Toimintaa varten käytettävissä olevat ulkoiset määrärahat

Varhaiskasvatus

Vastualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2022	TALOUSARVIO 2023 muutoksineen	TALOUSARVIO 2024
Toimintatuotot	779 140	678 050	544 800
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	-5 969 800	-6 100 223	-6 843 314
Toimintakate ulkoinen	-5 190 660	-5 422 173	6 288 514
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-957	-4 291	-4 291
<i>Sisäiset erät, netto</i>	-2 000 374	-2 193 254	
<i>Laskennalliset erät, netto</i>	-404 305	-477 744	

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024
0–6-vuotiaiden määrä	704	620	650
Varhaiskasvatuksen piirissä	545	520	570
Lapsia			
euroa/lapsi, netto	7 370 ulk.	8 220 ulk.	8 898 ulk.
Ryhmäperhepäivähoidossa			
Lapsia	14	12	12
euroa/lapsi, netto	10 502 ulk.	9 162 ulk.	11 186 ulk.
Yhteensä varhaiskasvatuksessa			
Tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia lapsia	61	100	100
Vuorohoidossa olevia lapsia	22	32	25
Kotihoidon tuki			
Lakisääteinen, lapsia	87	100	80
Yksityisen hoidon tuet			
Lakisääteinen, lapsia	5	7	7
Kuntalisä, lapsia			
Avoin varhaiskasvatus			
Treffiksessä perheitä/vuosi	216	180	200

Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2024–2026

Vastuualueen nimi: Koulutus

Vastuuhenkilö: koulutuspäällikkö

Vastuualueen tehtävät

Esi- ja perusopetus

Perusopetus antaa oppilaille valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Koulutuksen lakisääteisiin tehtäviin kuuluu esi- ja perusopetus. Tämän lisäksi koulutuspalvelut järjestää perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä kerhotoimintaa. Tavoitteena on tarjota tasokkaita koulutuspalveluja lähellä kuntalaista. Tämä tapahtuu panostamalla hyvään johtajuuteen sekä ammattitaitoiseen ja motivoituneeseen henkilökuntaan. Toiminta on oppilaskeskeistä ja rakentuu yhteiselle vuoropuhelulle.

Oppilaille mahdollistetaan myönteisiä oppimiskokemuksia, jotka kannustavat elinikäiseen oppimiseen. Lisäksi oppilaita opetetaan arvioimaan ja pohtimaan asioita kriittisesti sekä uudistamaan ajattelu- ja toimintatapojaan. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan mielipiteitään sekä osallistumaan päätöksentekoon.

Toimintaa kehitetään aktiivisesti muun muassa luomalla ja ylläpitämällä yhteistyöverkostoja sekä kehittämällä opettajien ja oppilaiden tieto- ja viestintätekniikkataitoja (TVT) ja joustavia opetusmenetelmiä. Lisäksi opetuksessa kannustetaan yrittelijäisyyteen.

Oppilaat saavat tarpeellisen tuen oppimiseen ja kasvuun. Tämä tarkoittaa myös nopeaa ja järjestelmällistä epäkohtiin puuttumista. Koulu tekee yhteistyötä myös koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Perusopetukseen valmistava opetus

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on oppilaan kielitaidon kehittäminen sekä valmiuksien antaminen esi- tai perusopetusta varten.

Lukiokoulutus

Lukiot antavat opiskelijoille laadukasta ja ajanmukaista opetusta, joka mahdollistaa hyvät jatko-opintomahdollisuudet. Vastuualueen tavoitteena on laadukkaan lukiokoulutuksen turvaaminen Loviisassa molemmille kieliryhmille. Lukioiden yhteisöllistä toimintakulttuuria kehitetään. Näkyvyyttä ja vetovoimaisuutta parannetaan. Opiskelijoille tarjotaan entistä kattavampaa ja pitkäkestoisempaa opinto-ohjausta sekä erityistä tukea sitä tarvitseville. Yhteydet ympäröivään maailmaan, etenkin korkeakoulu-, kansainvälisyys- sekä työelämä- ja yritys- ja yhteistyö, painottuvat lukioiden toiminnassa.

Vastuualueen toiminnan painopisteet

- Lapsen ja nuoren kasvua, oppimista ja hyvinvointia tuetaan varhaisen puuttumisen sekä riittävien yksilöllisten ja ennaltaehkäisevien tukitoimien ja toimintamallien avulla.
- Oppilaan ja opiskelijan hyvinvointia tuetaan yhteistyössä liikunta- ja vapaa-aikapalveluiden sekä hyvinvointialueen kanssa.
- Toiminta perustuu Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin arvoihin ja periaatteisiin.
- Opetus on kielitietoista.
- Lähiympäristöä ja ympäröivää yhteiskuntaa hyödynnetään monipuolisesti.

- Oppilaiden ja opiskelijoiden TVT-taitoja vahvistetaan tarkennettujen oppimispolkujen myötä.
- Arviointia kehitetään.
- Perusopetuksen nivelvaiheen koulutusmahdollisuuksia (tutkintoon valmentava koulutus) tarjotaan yhteistyössä lähialueen kuntien ja koulutuksen järjestäjien kanssa.
- Koulutuksen vastuualueen henkilökunnan hyvinvointiin ja esimiestyöhön panostetaan.

Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehitetään.

Esi- ja perusopetus

- Oppilaiden hyvinvointiin ja oppimisen tukeen panostetaan.
- Suomen malli -hankkeen mukaisesti tuetaan lasten ja nuorten tasapuolista mahdollisuutta harrastaa mielekkäällä tavalla äidinkielestä tai asuinpaikasta riippumatta.
- Kansainvälisyystyö jatkuu.
- Digipolkua jalkautetaan.
- Uusia malleja kahdella kielellä toteutettavaan opetukseen kehitetään yhteistyössä maan johtavien alan tutkijoiden kanssa.
- Suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetusta ja valmistavan opetuksen oppilaiden integraatiota perusopetukseen kehitetään.

Lukiokoulutus

- Lukiokoulutuksessa jatketaan liikuntapainotteista toimintaa, lisätään yhteistyötä yritysten sekä kolmannen sektorin kanssa ja kannustetaan yritteliäisyyteen.
- Lukioiden vetovoimaisuutta vahvistetaan ylläpitämällä laadukasta opetusta sekä suomen- että ruotsinkielisenä palveluna.
- Mahdollistetaan monialaisen ja moniammatillisen yhteistyön avulla hyvät jatko-opintomahdollisuudet.
- Lukiolaisten hyvinvointiin ja opiskelun tukeen panostetaan.
- Lukioiden yhteistyö lähilukioiden kanssa jatkuu.
- Kansainvälisyystyö jatkuu.

Kielitietoisien opetuksen työtapoja vakiinnutetaan. Yhteistyö kirjastojen kanssa jatkuu.

Koulutuksen vastuualueella on käynnissä noin kymmenen valtion erityisavustuksella rahoitettua hanketta.

Riski-arvio

- Oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvia kustannuksia on edelleen hankala arvioida. Myös ohjaus- ja valvontavastuusta aiheutuvan työmäärän arviointi ja siten myös resursointi on haasteellista.
- Julkisen liikenteen riittämättömyys vaikuttaa oppivelvollisen koulutukseen hakeutumiseen ja koulutukseen sitoutumiseen.
- Koronaviruspandemian seuraukset ovat lisänneet oppilaiden ja henkilöstön kuormittumista. Lisäksi mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet ja nuorten syrjäytymisriski on kohonnut.
- Tarve koulunkäynnin tukipalveluihin on lisääntymässä.
- On vaikea ennakoida, miten hyvinvointialue ja erikoissairaanhoido vastaavat opiskelu- huoltopalveluiden ja vammaispalveluiden lisääntyneeseen tarpeeseen. Hyvinvointialueen palvelutarjonnan saavutettavuus on epäselvä.
- Erityistä ja vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä on lisääntynyt muutto- liikenteen myötä.

- Koulutuksen vastualueen esimiesten (koulutuspäällikkö ja rehtorit) työtaakka ja kuormitus ovat lisääntyneet huomattavasti.
- Oppimateriaalien muuttuminen maksuttomaksi aiheuttaa edelleen lisäkustannuksia lukiokoulutuksessa.
- Lukion opiskelijamäärä on vaikeasti ennakoitavissa. Tällä on vaikutusta opetusryhmien määrään ja tuntikehystarpeeseen.
- Maailman taloustilanne vaikuttaa merkittävästi palvelujen kustannuksiin.
- Liikuntahallin kunto luo haasteita opetukselle ja aiheuttaa terveystaitta niin oppilaille ja opiskelijoille kuin opetushenkilökunnallekin.
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasmäärää ei voi ennakoida. Muutokset tapahtuvat nopeasti.
- Tietoverkkojen toimivuus koulurakennuksissa on liian heikko ja epäluotettava.

Toimintaa varten käytettävissä olevat ulkoiset määrärahat

Koulutus

Vastualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2022	TALOUSARVIO 2023 muutoksineen	TALOUSARVIO 2024
Toimintatuotot	2 358 429	2 158 605	1 934 304
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	-16 544 802	-17 483 301	-19 555 398
Toimintakate ulkoinen	-14 186 373	-15 324 696	-17 621 094
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-12 690	-13 333	-8 800
<i>Sisäiset erät, netto</i>	-7 882 301	-8 189 796	
<i>Laskennalliset erät, netto</i>	-1 127 572	-1 334 377	

Peruskoulujen yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024
Määrä			
Kouluja	12	12	12
Esikoulu integroitu/oppilaita	3/7	3/7	2/4
Esikouluryhmät/oppilaita	9/117	9/119	10/120
Perusopetuksen ryhmiä/oppilaita	99/1 339	101/1420	102/1394
Valmistavan opetuksen oppilaat (31.12.2022)	4/59	5/57	5/51
Erytisen tuen piiriin siirrettyjä, %	13 %	13,7 %	12,6 %
Talous			
Esikoulukustannukset/oppilas, netto, euroa	5 739 ulk.	5 929 ulk.	7074 ulk.
Esikoulun kuljetuskustannukset / oppilas, netto, euroa	748	815	831
Perusopetuksen kustannukset / oppilas, netto, euroa	8 933 ulk.	9 222 ulk.	10 317 ulk.
Perusopetuksen kuljetuskustannukset /oppilas, netto, euroa	998	1 080	1 088

Lukioiden yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024
Opiskelijoita	175	183	190
Opetustunteja	420	450	450
Netto, euroa/opiskelija	8 307 ulk.	9 312 eulk	9 293 ulk.

Vastuualueen avaintavoitteet, toimintasuunnitelmat sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta vuosille 2024–2026

Vastuualueen nimi: Vapaa sivistystyö

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja ja rehtori

Vastuualueen tehtävät

Loviisan kaksikielinen kansalaisopisto tarjoaa vapaasta sivistystyöstä sekä taiteen perusopetuksesta säädettyjen lakien mukaista opetusta kolmessa kunnassa: Loviisassa, Lapinjärvellä ja Pyhtäällä. Elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti kurssitarjonta suunnataan kaikenikäisille opiskelijoille ja monenlaisille kohderyhmille.

Vastuualueen toiminnan painopisteet

Opisto tarjoaa monipuoliset opiskelumahdollisuudet Loviisan, Lapinjärven ja Pyhtään alueilla molemmilla kielillä. Tuntiresurssia on supistettu, minkä vuoksi oppituntien suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota tasa-arvon ja tasapuolisuuden toteutumiseen. Vapaassa sivistystyössä opiskelu lisää hyvinvointia ja elämänhallintaa. Opetustarjonnassa pyritään tavoittamaan erityisesti ne ryhmät, jotka ovat syrjäytymisvaarassa.

Toimintaympäristön muutokset suunnittelukaudella ja käynnissä olevat hankkeet

Loviisan kansalaisopiston opiskelijamäärät näyttävät edelleen olevan alempana verrattuna pandemiaa edeltävää tasoa. Pyrimme kasvattamaan opiskelijamäärää toteuttaen kurssitoiveita ja vastaamaan kysyntään, samalla kehittäen toimintaa yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. 2024 vuoden aikana otetaan käyttöön valtakunnallinen opinto- ja tutkintorekisteri Koski. 1.1.2024 alkaen toimistosihteerin työnimike muuttuu opistosihteeriksi. Hänen tehtäviinsä tulee 1.1.2024 alkaen kuulumaan mm. Lovin fon tähän asti hoitama kurssilaskutus sekä opiskelijoiden ohjausta Koski-palveluun liitettävien kurssisuoritusten koordinoinnissa. Opistosihteerin koordinoi ja toteuttaa kaupungin kesätyöntekijöiden rekrytoinnin. Henkilöstökulut kasvavat vuoden 2024 osalta, ja sitä selittää em. syyt, kunta-alan yleiset palkankorotukset, muutokset työnkuvissa ja osaltaan myös määräväuoskorotukset.

Riskiarvio

Yleisten elinkustannusten hinnannousu vaikeuttaa erityisesti pienituloisten elämää, ja kansalaisopiston kurssimaksu saattaa olla heille liikaa, vaikka tarve käydä kurssi on olemassa. Kansalaisopiston kurssimaksuihin ja -määriin kohdistuu tulevaisuudessa painetta, joka johtuu valtakunnantasolla kaavailuista vapaaseen sivistystyöhön kohdistuvista säästötoimenpiteistä. Samaan aikaan kansalaisopiston käyttämissä tiloissa on tapahtunut vuokrankorotuksia. Erityisesti maaseudun kylissä vanhojen nuorisoseuran ym. rakennusten vuokrankorotus saattaa muodostua kansalaisopistolle liian korkeaksi, vaikka kansalaisopisto on todellisuudessa usein ainut toimintaa järjestävä taho kylällä.

Toimintaa varten käytettävissä olevat ulkoiset määrärahat

Vapaa sivistystyö

Vastuualueen tuloarvio ja määrärahat (ohjeellinen)

	TILINPÄÄTÖS 2022	TALOUSARVIO 2023 muutoksineen	TALOUSARVIO 2024
Toimintatuotot	222 509	182 000	182 000
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	-921 631	-895 430	-983 981
Toimintakate ulkoinen	-699 123	-713 430	-801 981
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			
<i>Sisäiset erät, netto</i>	-17 787	-133 200	
<i>Laskennalliset erät, netto</i>	-62 255	182 000	

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024
Opiskelijoita	4 371	4 700	4 700
Opetustunteja	10 944	11 000	11 500
Nettokustannukset, euroa/opiskelija	160 ulk.	152 ulk.	171 ulk.
Nettokustannukset, euroa/opetustunti	64 ulk.	65 ulk.	69,7 ulk.